एकाइ ६ · हाम्रा आर्थिक क्रियाकलाप

उत्तरकुञ्जिका · शिक्षकका लागि

पूर्णाङ्क २९

अङ्क विभाजनमा दिइएका बुँदाका आधारमा अङ्क दिनुहोस्। फरक शब्दमा लेखिएको भए पनि उही कुरा भनेको उत्तर सही मानिन्छ।

१ मुख्य शब्द

ज्ञान · ३

१. श्रम
२. आर्थिक क्रियाकलाप
३. हाट
४. स्वदेशी उत्पादन
५. जडीबुटी
६. खर्क

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

२ जोडा मिलाउनुहोस्

बोध · ३

१. उखु → **च.** चिनी मिल
२. सनपाट → **छ.** जुट मिल
३. गहुँ → **घ.** बिस्कुट उद्योग
४. चुनढुङ्गा → **ङ.** सिमेन्ट उद्योग
५. अम्रिसो → **ग.** झाडु
६. बाँस र निगालो → **ख.** नाङ्लो र मुढा

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

३ ठिक कि बेठिक?

ज्ञान · २

i. ✓ **ठिक**
ii. ✗ **बेठिक:** यसबाट आम्दानी हुँदैन, त्यसैले यो आर्थिक क्रियाकलाप होइन। तर यो पनि श्रम हो।
iii. ✗ **बेठिक:** विराटनगर जुट मिल तराई क्षेत्रमा छ।
iv. ✓ **ठिक**

प्रत्येकको ०.५ अङ्क।

४ अति छोटो उत्तर

क. अङ्क विभाजन — ज्ञान · १

✓ फलामका औजार बनाउने ठाउँ भनी लेखेमा।

ख. अङ्क विभाजन — बोध · १

✓ शारीरिक श्रम लेखेमा।

ग. अङ्क विभाजन — ज्ञान · १

✓ मे १ मा भनी लेखेमा।

घ. अङ्क विभाजन — ज्ञान · १

✓ सामान थुपारेर राख्ने घर भनी लेखेमा।

ङ. अङ्क विभाजन — ज्ञान · १

✓ इलामबाट भनी लेखेमा।

च. अङ्क विभाजन — ज्ञान · १

✓ सामान नबिग्रने गरी चिसोमा राख्ने घर भनी लेखेमा।

Science Playground, काठ्मान्डे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

छ. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ मकै लेखेमा।

ज. **अङ्क विभाजन** — ज्ञान · १

✓ ढुसी लेखेमा।

झ. **अङ्क विभाजन** — प्रयोग · १

✓ पर्यटन उद्योग लेखेमा।

५ छोटो उत्तर

क. **अङ्क विभाजन** — बोध · २

✓ शरीरको बल धेरै लगाएर गरिने काम शारीरिक श्रम हो भनी लेखेमा।

✓ दिमाग र ज्ञान धेरै लगाएर गरिने काम मानसिक श्रम हो भनी लेखेमा।

ख. **अङ्क विभाजन** — प्रयोग · २

✓ तरकारी हाटमा बेच्ने काम भनी लेखेमा।

✓ त्यो कामबाट आम्दानी हुने भएकाले भनी लेखेमा।

ग. **अङ्क विभाजन** — बोध · २

✓ उद्योगका लागि चाहिने कच्चा पदार्थ नजिकै पाइन्छन् भनी लेखेमा।

✓ उखुबाट चिनी मिल, सनपाटबाट जुट मिल वा गहुँबाट बिस्कुट उद्योगमध्ये कुनै एक उदाहरण लेखेमा।

६ लामो उत्तर

उत्तर — ज्ञान · ४

हिमाली क्षेत्रका मानिसले पर्यटन व्यवसायबाट कमाउँछन्। खर्कमा चौँरी, भेडा र च्याङ्ग्रा पालेर कमाउँछन्। यार्सागुम्बा, पाँचऔँले र जटामसी जस्ता जडीबुटी सङ्कलन गरेर बेच्छन्। स्याउको उत्पादन र व्यापारबाट पनि कमाउँछन्।

अङ्क विभाजन

✓ पर्यटन व्यवसाय लेखेमा।

✓ चौँरी, भेडा र च्याङ्ग्रा पालन लेखेमा।

✓ जडीबुटी सङ्कलन गरेर बेच्ने काम लेखेमा।

✓ स्याउ खेती र व्यापार लेखेमा।

७ सोच्नुहोस्

उत्तर — उच्च दक्षता · २

गाउँमै बनेको सामान किन्दा तिरेको पैसा गाउँकै उत्पादकले पाउँछन्, बाहिर जाँदैन। यसले गाउँका मानिसको आम्दानी र रोजगारी बढाउँछ।

अङ्क विभाजन

✓ तिरेको पैसा गाउँकै मानिसले पाउँछन्, बाहिर जाँदैन भनी लेखेमा।

✓ गाउँको आम्दानी वा रोजगारी बढ्छ भनी लेखेमा।

८ क्रियाकलाप: मेरो ठाउँका काम

(अङ्क नदिइने)

विद्यार्थीले पाउनुपर्ने नतिजा

उदाहरणका लागि: शिक्षण (मानसिक, हुन्छ), सिकर्मी काम (शारीरिक, हुन्छ), परिवारका लागि घरमा खाना पकाउने (शारीरिक, हुँदैन)। आम्दानी हुने काम मात्र आर्थिक क्रियाकलाप हुन्, तर सबै श्रम उत्तिकै सम्मानयोग्य छन् भन्ने कुरा विद्यार्थीले बुझ्नुपर्छ।

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय लिन: https://science-playground.com/booking

Science Playground मा हेर्नुहोस्

यस एकाइसँग मिल्ने, भक्तपुरको Science Playground मा रहेका प्रदर्शनी र बिरुवा। विद्यार्थीसहित भ्रमणको समय science-playground.com/booking मा लिन सकिन्छ।

- **Lapsi** (बर्गैंचा): लप्सी नेपालकै मध्य पहाडमा पाइने रैथाने रुख हो। हाम्रो बर्गैंचाको लप्सी गमलामा हुर्काइएको सानो कलमी बोट हो, तर यसमा फल लाग्न थालिसकेको छ। लप्सीको अमिलो फलबाट मिठाई र अचार बनाइन्छ: यी आफ्नै ठाउँको फलबाट बनेका स्थानीय वस्तु हुन्। तपाईंको टोलका पसल वा हाटमा लप्सीबाट बनेका के के सामान बिक्छन्, घरमा सोध्नुहोस्।
- **Mandarin (Suntala)** (बर्गैंचा): पहाडमा सुन्तला, जुनार र कागती जस्ता फल व्यावसायिक रूपमा फलाइन्छन्। यी सबै एउटै समूहका फल हुन्, र हाम्रो बर्गैंचामा यस्ता धेरै रुख छन्। फल लागेका रुख खोजेर फलको आकार र रङ दाँज्नुहोस्: पहाडका धेरै किसान यस्तै फल बेचेर आम्दानी गर्छन्।

तहअनुसार अङ्क	ज्ञान	बोध	प्रयोग	उच्च दक्षता	जम्मा
अङ्क	१६	८	३	२	२९